

Déry Tibor

Sintéerekről – emberekről*

A napokban véletlenül megtudtam, hogy a sintér előző nap reggel, tíz perccel nyolc előtt elvitte egyik szomszédom kutyáját. A kertkapu előtt üldögélt, néhány lépésnyire a jól látható, fából épült kis házától, amelybe gazdija minden reggel nyolc órakor beköti, majd éjszakára újra elengedi. A kutya tíz éve él gazdájánál, az egész környék ismeri, szereti. A légynek sem vét. De tegyük hozzá a tárgyilagosság kedvéért, hogy ártalmatlan voltáról a kötelességét teljesítő sintér persze nem tudhat, de a törvény betűje értelmében nem is veheti figyelembe.

Törvények szabályozzák a társadalom életét. Hadd kérjém meg itt mindjárt az elején: vajon nincs-e jogunk arra, hogy törvényeinket folyamatosan ellenőrizzük, s javítsunk rajtuk, ha elavultak?

Az említett kutya gazdája kispénzű ember. Egész nap dolgozik, felesége úgyszintén. Egy egész munkanapját vesztené el, ha kimenne az Illatos úti sintértelepre (hivatalos címén: Állategészségügyi telep), onnét a kutyával nagyobbrészt gyalog vissza a hűvösvölgyi lakásába. Az állat kiváltása további hatvan forintjába kerülne. S ezen felül nyilván ezt gondolná magában: a sintér arra való, hogy a társadalmat megvédje a kóbor, a veszett kutyák ellen. De józan ésszel kóbor vagy veszeti kutyának tekinthető-e az a kutya, mely örvvel a nyakán békésen üldögél egy villanegyed kertkapuja előtt, ötlépésnyire a házától? Nem minősíthetem-e joggal zaklatásnak – gondolja továbbá –, hogy minden előzetes figyel-

* Forrás: [Réz Pál (ö.áll., szerk.):] Déry Tibor: *Botladozások. Összegyűjtött cikkek, tanulmányok*, 2. kötet, Szépirodalmi, Budapest, 1978, 272–280.

meztetés nélkül több felnőtt férfi, mintha egy veszedelmes, vérengző vadállatot kellene ártalmatlanná tenniük – bekeríti a kutyámat, megrohanja, dróthurkot csap a nyakába, a hurokkal a nyakán bevonszolja az autóba, s tudtom s megkérdésem nélkül elszállítja a sintértelepre? Mert hisz ha megkérdéznek, megmutathattam volna nekik az ojtásról szóló hivatalos állatorvosi bizonyítványt s az adófizetést igazoló csekk-lapot, melyekből kiderül, hogy kutyám sem nem kóbor, sem nem veszett kutya.

A kutya gazdája azonban nem mutathatta be igazolványait, sem ő, sem előtte százakra, ezrekre menő sorstársai, mert mire a szomszédok fellármázták, a sintérautó már a hetedik határban járt halálra rémült, üvöltöző áldozataival.

Én csak másnap este szereztem tudomást a történetekről. A kutyákat három napig tartják a telepen; amelyiket ez alatt az idő alatt nem váltják ki, azt átadják a kórházaknak, ahol gyötrelmes, az állat halálával végződő kísérleteket végeznek rajtuk. Tehát nem volt veszteni való idő: harmadnap, utolsó nap korán reggel a kutya gazdájával együtt kocsin-kon kimentem a sintértelepre, s hazahoztam az állatot. Alig tudott járni, tíz percig tartott, amíg megtette az utat a néhány lépésnyire álló kocsiig, ez alatt a tíz perc alatt látható kínok közt egyfolytában vizelt.

A sintértelepen személyesen tapasztaltakat, s amit azóta erről az intézményről megbízható forrásokból összegyűjtöttem, nem írom le – minek terheljem meg vele az olvasó képzeletét! Röviden csak annyit, hogy én utána két éjszaka úgyszólván nem hunytam le a szememet, s bár azóta már egy hét telt el, ha munkám után, késő éjjel eloltom a lámpát, még ma is torkon ragad s fel-felriaszt annak a délelőttnek az emléke.

De álljunk meg egy szóra! Azt vethetnék ellenem: nincs más gondom? Másutt nem kutyákat, embereket kínoznak, ölnek? Például Vietnamban. Például Kínában. Vagy tudom-e, hogy Magyarországon harmincezer elhagyott gyermek él állami gondozásban?

De ezt az ellenvetést rövid gondolkodás után elvetem. Az ember szeretete nem zárja ki az állat iránti vonzalmat, sőt, az egyik feltételezi a másikat. Aki állattal kegyetlen, annak az emberszeretetében sem bízom. Mély megrendüléssel olvasom a vietnami háborúról, a kínai tragédiáról szóló híreket, egy napig sem hagyják el eszméletemet. De kérem: elmém, szívem érdeklődése csak ezt az egy témát kísérje? Vagy gyakorlatira fordítsam a szót: vajon a televízió, amelyet hárommillió ember figyel, csak és kizárólag Vietnamból szóló képeket vetít-e, s nem tudósít-e sporteseményekről, képkiállításokról, slágerfesztiválokról is, nem szórakoztat-e – ha ugyan ez szórakozás – folytatásos krimikkel is? A színházak és a magyar filmek vajon csak az állami gondozásban élő harmincezer gyermekről írt darabokat játszanak-e, s nem érzik-e olykor annak a szükségét is, hogy néhanapján egy-egy operettet vagy bohózatot is beiktassanak műsorukba? Az embereknek sokféle szellemi, lelki szükséglete van, fent említett műintézetek joggal sokféle ízlést szolgálnak ki, s talán nem a legrosszabb fajta ember az, amely szabad idejét és fölös pénzét a természetel köthető szorosabb kapcsolatra, állatokkal, kutyával, macskával, galambbal való barátkozásra fordítja, s nem kocsmában vagy bárban költi el. A háborús uszítók, a fasiszták nyilván nem közülük kerülnek ki. De tegyük fel, valószínű is, hogy ez a fajta ember társadalmunknak csak a kisebb részét teszi ki. De miért ne biztosíthatnánk nekik, ha már ez a rögeszméjük, lelki szükségletük kielégítésére legalább annyi egészséges mozgási szabadságot, mint amennyit a kocsmák adnak az italozó embe-

reknek, a sportpályák a sportolóknak, az országutak az autózás – legyünk udvariasak! – örültjeinek?

Megvizsgálandó tehát, hogy mi szükség van a sintérekre?

Nyilván, hogy a társadalom állatellenes vagy legalábbis közömbös részét – mint a KRESZ a gyalogosok nagy tömegét a kisebbségben levő autósoktól – megvédjék a közveszélyes, azaz veszett kutyák támadásától.

De Budapesten legutoljára ez előtt huszonkét évvel, tehát a háború végén találtak egy szál veszett kutyát. Az ország egész területén gyakorlatilag évtizedek óta nem fordult meg veszett kutya, veszett macska mindössze kettő-három. Ez nyilván hatósági állatorvosainkat dicséri, akik lelkiismeretesen ügyelnek arra, hogy a kutyák évente megkapják a kötelező ojtást. A sintéri intézmény ezek szerint arra szolgálna, hogy biztosítsa az ojtás végrehajtását s az ebadó befizetését azokban az esetekben, amikor a kutya gazdája trehányaságból vagy lelkiismeretlenségből elmulasztja kötelességét. Tehát szükség van rá? Lássuk!

Történetesen ismerem a főváros II. kerületének adatait. Az állatorvosi hivatal itt évi 1600-1700 bejelentett kutyát tart számon, ezek közül az 1966. év folyamán mindössze négy kutya nem jelent meg ojtáson. Küldték a sintéreket. A négy kutya közül három évközben kimúlt, tehát nem lehetett „elkobozni”, azaz megrohamozni, dróthurokkal elfogni, a furgonba lökni őket; az autós expedíció mindössze egy esetben járt sikerrel.

Másutt, más kerületekben talán rosszabb a helyzet, lehetséges. Tudok arról is, hogy vannak, akik kutyát, persze, ingyen szerzett kutyát kötnek a házuk elé, ingyen házőrzésre, s amikor elérkezik az adófizetés napja, vagy kiverik a házból, vagy egy vállrándítással kiszolgáltatják az

érte jött sintéreknek. Nem ezeknek az embereknek az ügyét védem. Az ilyen esetekben a társadalom szempontjából az egyetlen üdvös megoldás az volna, ha a kutya helyett a gazdáját szállítanák ki, dróthurokkal a nyakában a sintértelepre. Én persze, amilyen vajszívű vagyok, ezt is ellezném.

De egyébként is kérdem: miért mindig az állatokat büntetik meg az ember helyett, aki visszaél vele? Tudtommal az ebadó az egyetlen adó, amelyet nem közadók módjára hajtanak be. Ha a kutya úgynevezett „elkobzása” helyett a végrehajtó jelennék meg a házban – gondolom a magam törvénytisztelő, laikus fejével –, s ha az állatorvosnak jogában volna, hogy pénzbüntetést szabjon ki az elmulasztott ojtás miatt, s a végrehajtó mindkettő fejében foglalhatna, akkor csak olyan ember tartana kutyát, aki az állattartással járó kötelességeket is vállalná. S akkor mi szükség volna a sintérékre? Lássuk tovább!

A kóbor kutyák miatt? Állítom, hogy Pesten csak elenyésző számban van kóbor, azaz gazdátlan, azaz be nem ojtott kutya, s ha az adóbehajtást megszigorítanák, még annyi sem volna. De a sintéri hivatalnak „termelnie” kell. A sintéret tehát szétküldik a városban, övék a világ. Ha nincs kóbor kutya, ők majd kineveznek. A törvény betűje szerint joguk van rá. Amelyik kutya póráz vagy szájkosár nélkül tartózkodik közterületen, az kóbornak minősül. Mire való ez az esztelen rendelkezés egy városban, egy országban, amelyben gyakorlatilag évtizedek óta nem fordult elő veszettség? A harapós kutyáktól védi a járókelőket? Az illet azonban gazdája amúgy is pórázon vezetné, s ha a többieket – gazdájuk felelősségére – szabadon engednék futkosni, például a rakpartokon, a zöldövezetben, az autók nem járta kültelki terepeken, a szavamot adom, hogy egy teljes év leforgása alatt annyi balesetet sem okoznának, mint

amennyit a szabadon futkosó autók idéznek elő egyetlenegy napon a fővárosban.

Vidéken, faluhelyen a kutyák tudvalevőn nemigen vannak megkötve, sintér sem igen keszegel utánuk, pedig a rendelkezések szerint szinte valamennyi kóbor kutyának volna minősíthető. Mégsem tudok róla, hogy a falvakban a kutyák akár a köz-, akár a magánéletben helyrehozhatatlan károkat okoznának.

De, mint mondtuk, a sintérnek „termelnie” kell. Megáll előtted az úttesten egy betegszállítónak vagy mentőautónak álcázott, megnyugtató külsejű kocsi, ragyogó fehérre lakkozva, nagy, kék kereszttel az oldalán, két hatalmas termetű ember kiugrik belőle, ráveti magát a melletted sétáló, nyakörvvel ellátott selyempincsire, dakszlira, uszkárra, nyakába dobja a hurkot, be a kocsiba, s mire felocsúdnál, a fogat már elszáguldott. De ha történetesen egy gyors lábú kutyád van, amely megérezte a veszélyt és ügyesen elfutott, valóságos hajtóvadászatnak lehetsz a tanúja, vagy pedig – mint én, tíz-tizenkét évvel ezelőtt Niki kutyámmal együtt – a szenvedő alanya. A főváros kellős közepén, a hazánkba látogatott turisták legnagyobb ámulatára, akik ilyenkor nyilván valamilyen különös magyar népszokással vagy népi társasjátékkal vélnek megismerkedni. Számtalan kutyás ismerősöm között alig van egy is, aki ne lett volna kitéve legalább egyszer a sintérek semmivel sem indokolható támadásának.

Tudjuk, hogy az ember esendő. A sintér is. Senki sem csodálkozhatik tehát azon, hogy e tiszteletre méltó ipar művelői között akad megvesztegethető is. Aki a kutyád hurokba rántása után a füledbe súgja, hogy száz vagy kétszáz forint lefizetése ellenében egy utcával ar-

rőbb visszaszolgáltatja neked tulajdonodat. (S fog helyette egy másik kutyát.) Számtalan kutyás ismerősöm között alig van egy is, aki ne kapott volna adott esetben ilyesfajta diszkrét ajánlatot, amelyet természetesen mindig elfogadott. Egy kivételt ismerek csak, Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrász barátomat, aki bicskát rántott a sintérre, s a nyílt utcán világgá kiáltva a személye és foglalkozása iránt érzett minden undorát, dühét és megvetését, olyan tömeget csődített össze maga köré, hogy a sintér jobbnak látta, ha továbbáll.

De nem a sintérek esendő személye ez elmefuttatásom tárgya, hanem maga az intézmény. Újra kérdem, mi szükség van rá? Vagy pontosabban: mi szükség van rá ebben a mai formájában? Amely lényegében nemcsak fölösleges és kegyetlen, de a legnagyobb mértékben antiszociális is, szöges ellentétben áll társadalmi rendszerünk alapvető elvével. Mert elsősorban épp a szegényebb néposztályokat sújtja. A tehetős ember a mellényzsebéből kifizeti a száz-kétszáz forint vesztegetési díjat, vagy pedig beül a kocsiába vagy egy taxiba, s a telepen kiváltja a kutyáját, hazahozza. A szegényebb embernek a készpénzköltségen kívül ez egy munkanapjába is kerül, tehát aránylag jóval többet kell áldoznia, mint amannak. Ha jól meggondolom, a kutyák között – természetesen tudunkon kívül – az ember luciferi uszítására itt egy takart osztályharc folyik, amelyben a „tehetős” kutyák a „proletár” kutyák bőrére és költségére őrzik meg épségüket és életüket. Amit világosan példáz annak az öregasszonynak az esete, aki kétszáz forintért kiváltotta a már hazafelé induló, már lepecsételt sintérkocsiból kis selyempincsijét, amelynek helyébe – hogy meglegyen a létszám – a kutyapecér a szomszédjának a korcs házőrző ebét vette hurokvégre.

S megint csak azt kérdezem: mi szükség van a sintéri intézményre, amely tetejében rengeteg pénzébe is kerül az államnak? Az ebadó behajtását elvégezhetné az adóhivatal a már meglévő apparátussal. Azokban a ritka esetekben, amikor a kutya gazdáját jó szóval nem lehetne rábírni, hogy kutyáját beojtassa, igénybe lehetne venni a rendőrséget, megidéztetni, szükség esetén elővezettetni a terheltet. Ha valaki meg akar szabadulni kiöregedett vagy beteg kutyájától, a hatósági állatorvos egy kegyelmes injekcióval segíthet a baján (de minek tart kutyát az ilyen nemember!). Az erdőkbe kiszabadult s ott vadászó igazi kóbor kutyákkal az erdészek és vadőrök is el tudnak bánni, sintéri segítség nélkül is.

Jobban kellene bízunk a társadalom önsegélyező s önrendező erejében. Miért nem engedélyezünk egy állatvédő egyesületet, ha akadnak olyan emberek, s nem is kis számban, akik meg akarják hálálni az állatoknak azt a felbecsülhetetlen segítséget, amelyet a történelem során nyújtottak s nyújtanak ma is az embereknek? Az állatszerető embernek az erkölcsi érzéke is biztosabb, a saját fajtájával való szolidaritása is megbízhatóbb, mint a közömbösöké. Magyarországon mindig volt állatvédő egyesület. Ma is ismerek, személy szerint is, számtalan embert, akik nem sajnálják pénzüket, idejüket, munkájukat a segítségre szoruló állatoktól, százával iratkoznának be az emberek egy ilyen védegyletbe, amely az államnak egy fillérjébe sem kerülne. Hisz csak a fővárosban kb. hatvanezer bejelentett kutyát tartanak számon, a macskagazdákról nem is szólva, s ezeknek az embereknek egy nagy része nemcsak hasznosítja, de szereti is az állatot.

Külföldön mi a helyzet? Lengyelországban van állatvédő társulat, az ország egész területén működik, állami vagy községi támogatással, s

fölöslegessé tette, megszüntette a sintérek munkáját. A Szovjetunióról nincs részletes értesülésem, csak az ogyesszai állatvédő egyesületről tudok, Jugoszláviában csak a zágrábiról. Nyugat-Európában tudtommal sehol sincs sintér, de annál több a nagy taglétszámú és tőkeerejű állatvédő egyesület, csak a kis Svájcban például hat ilyen társulat működik, amelyeket a néhai Schweitzer Albert s Jung, a híres pszichológus személyes kiállításával is támogatott. Az állatvédő egyesületek világszövetségének ötvenhárom állambeli hárommillió tagja van.

Igyekeztem tárgyilagosan beszámolni a helyzetről. De nem hallgatom el, hogy utálkozva s felháborodva gondolkodok, s velem együtt a magyar társadalom nem egy kis része, a középkori barbárságnak eme a megvetendő hagyatékára, mely meggyőződésem szerint már csak tehetlenségi nyomatékánál fogva kísért még hazánkban. Kérem kormányunkat, tegye lehetővé számomra, s azok számára, akik hozzám hasonlóan gondolkodnak s éreznek, hogy törvényes keretek között tehessünk eleget annak, amit lelkiismeretünk az élet tiszteletére és hasznára előír.

1967

Emberekről, állatokról*

Ha szereted az embert, tisztelt Olvasó, maradt-e még elég türelem benned, hogy az állatot se vedd ki szívedből? Az állatot, a növényt, egyszerűen az eleven világot, amelybe kérve-kéretlenül beleszülettél?

Erre a kérdésre kerestem választ – a magam s mások okulására és megnyugtatóra – ez év elején, amikor a *Nők Lapjában* cikket irtam. Sok

* Forrás: [Réz Pál (ö.áll., szerk.):] Déry Tibor: *Botladozások. Összeüjtött cikkek, tanulmányok*, 2. kötet, Szépirodalmi, Budapest, 1978, 478–484.

bajunk, az embert, sőt az emberiséget fenyegető veszélyek közepette maradt-e időnk, erőnk elég, maradt-e bennünk annyi tisztelet az élet iránt, hogy a nálunk gyöngébbet is megóvjuk? Például az állatokat, amelyek a történelem során szinte felbecsülhetetlen szolgálatokat nyújtottak s nyújtanak ma is az embernek? S a legtöbb esetben szinte minden viszontszolgáltatás nélkül, ezt tartsuk szem előtt!

Bizakodtam, de módjával. Abban, hogy sem érzelmi, sem gazdasági tartalékaink nem merültek ki annyira, hogy ne viszonzhassuk a kapott ajándékot, ne lehessünk humanisták a szó igazi értelmében. Reménykedtem, módjával, a társadalom segítségével. S államunkban is bíztam. Abban, hogy pártolni fogja az állatszerető embert, akinek – gondolom – biztosabb az erkölcsi érzéke, a saját fajtájával való szolidaritása is megbízhatóbb, mint a közömböseké. S azt kértem a társadalomtól s az államtól, tegye lehetővé egy állatvédő egyesület megalakulását.

Kérésemre olyan határozott igent kaptam mindkettőtől, hogy szinte elszégyelltem magam kezdeti tamáskodásom miatt.

Cikkem megjelenése után a helyeslő és egyetértő levelek akkora áradata öntötte el a *Nők Lapja* szerkesztőségét, hogy alig bírta számba venni. Teljesen ismeretlen emberek tucatjával írtak a lakásomra is, segítségükről biztosítva. Minden társadalmi rétegből, egyetemi tanártól csakúgy, mint betűvetéshez alig értő napszámostól, Pestről, vidéki városokból, elrejtett kis falvakból érkeztek a levelek, munkabíró emberektől ugyanúgy, mint öregektől s gyermekektől. Számtalan olyan levél is jött, melynek írói tíz, húsz aláírást gyűjtöttek a maguké mellé; egyet nem értő felszólalás pedig legföljebb ha egy esett százra.

Ugyanígy az állami szervek. A közösség támogatásától felbátorodva, akik – vállalva a munkát – eljárak a hivatalokban, mindenütt szíves

jóindulatra, egyetértésre, segítségre találtak. Minthogy a hivatalt emberek látják el, közöttük is akadt természetesen – mint a társadalom minden más rétegében – állatszerető ember, aki a maga személyében is megérezte és képviselhette a társadalmi szükségletet. Így történt, hogy a szükséges jogi és adminisztrációs feltételek teljesítésével hamarosan megalakulhatott hivatalosan is a Magyar Országos Állatvédő Egyesület, hivatali székhellyel (Budapest V., Beloiannisz u. 7. tel.: 319-507), mely rövid idő alatt is már jelentős munkát végzett.

Említsem meg elsőnek, hogy az Igazságügyminisztérium adta felhatalmazásra már készül egy új állatvédelmi törvény javaslata, mely remélhetőleg, sőt egészen bizonyosan meg fogja könnyíteni a társadalom védekezését azok ellen az elfajzott, lelkiismeretlen vagy szadista emberek ellen, akiknek állatok kínzásában telik a kedvük. Hatósági segítséget, akár a rendőrséget is igénybe lehet majd venni ellenük.

Máris működik, s jól működik egy ellenőri csoportja az egyesületnek, amely már sok állatkínzásra derített fényt; minden ilyen esetben a hatóságok (községi, megyei tanácsok) gyors segítséget adtak.

Három kutyamenhelyt létesített eddig az egyesület, Pesten kettőt, Veszprémben egyet, ahol gazdátlan kutyák kosztot, kvártélyt kapnak, s honnét, akinek kutyára van szüksége, ellenszolgáltatás nélkül választhat magának egy életre hű barátot. Eleddig kb. száz elhagyott vagy talált kutyát jelentettek be az egyesületnek, s ezek közül már ötven új gazdára akadt. Hadd említsem meg, de nem kutyafuttában, hogy sajnos az igénylők egy része csak fajtiszta, tehát ún. értékes, gorombábban: pénzt érő kutyát keres. Nem tudják, hogy a kevert fajú, ún. korcs kutyák nagy átlagukban mennyivel okosabbak s hűségesebbek a folytatólagos beltenyészet következtében már leromlott és erősen egyoldalú erényekre szűkí-

tett, tiszta fajú kutyáknál. Aki a kutyában is, mint a nyakkendőjében, a divatot követi, annak állatszeretetében nem bízom.

Igen fontos továbbá, hogy az Egészségügyi Tudományos Tanács ígéretet tett egy kísérleti állattenyésztő telep létesítésére, mely módot ad a kutatóintézetnek arra, hogy ne kényszerüljenek magánosoktól, sokszor orgazdáktól s tolvajoktól kutyát vásárolni. A budapesti főkapitányság máris ígéretet tett arra, hogy az egyesület által felkutatott állattolvajok ellen megsegíti a társadalmat. Persze, hogy ezeket kordában tarthassuk, ahhoz épp a társadalom cselekvő támogatására van szükség. Tehát arra is, hogy az egyesület tudomást szerezhessen a gazságokról, lehetőleg névvel, pontos adatokkal alátámasztva.

Jelentős munkát végzett ez, mondtuk följebb. Helyesbíték: jelentős, igaz, de csak a megalakulása óta eltelt rövid időhöz, a néhány hónaphoz s a rendelkezésre álló nagyon szerény eszközökhöz mérten. Ami munkát eddig végzett, végezni tudott, az úgy aránylik nagyságban az ezután elvégzendőhöz, mint egy kölyökkutya egy elefánthoz. Szerencsére, gazdátlan, kóbor elefánt, amelyről gondoskodnia kellene, pillanatnyilag nem tartózkodik az országban. Annál több kutya, sőt kölyökkutya, macska, egyéb állat, amely a társadalom védelmére szorul. Védelemre társadalmunk silány töredékével szemben. S ennek a védekezésnek a megszervezése és keresztülvitele oly munka, melyet az állam maga nem végezhet el, legföljebb pártolhat, de java részét magának a társadalomnak kell ellátnia. Értem ezen, hogy az a gavalléros, valóban megindító helyeslés, mellyel az állatvédelem gondolata első cikkem megjelenésekor fogadtatott, most ért el a próbájához: nem csupán szalmaláng volt-e, ősi magyar szokás szerint, nem csupán szép szavak tüntetése-e, hanem elszántság, mely a szándékot meg is akarja valósítani

Első cikkemben segítséget kértem a hivatalosan túrt vagy elnézés-sel kezelt állatkínzók ellen. Ezt részben már megkaptuk, s minden reményünk megvan arra, hogy még ki fog egészülni. Amire most szeretnék figyelmeztetni, az a második front kérdése, amely befelé fordul: azok ellen, akik a társadalmon belül silányságból, gonoszságból, könnyelműségből, sőt tegyem hozzá, közömbösségből vétének az élet ellen. Mert, ismétlem, az emberszeretet nem mentesít az állat szeretete alól, sőt, meggyőződésem szerint az első föltételezi a másodikat. S ha nem is magát a cselekvő szeretetet, de legalábbis könyörületet szolgálunk iránt. Több joggal írhatnám: rabszolgáink iránt.

Csak az elmúlt hónapban, s csak az én szűkebb környezetemben, három hasas nőtény kutyát kellett biztonságba menekítenünk gazdáik elől – kettőt Tihanyban, egyet Balatonfüreden –, mert ellés után fel akarták őket akasztani. S az egyesülethez naponta érkeznek bejelentések állatokkal kegyetlenkedő emberekről:

„... minden háznál öt-hat gyerek, de van kutya is bőven. Ez a sok gyerek drótot köt a három-négy hónapos kutya nyakába és húzzák az úton, ha nem megy, rugdossák, amikor megunják, agyonütik, és az útrésznek eső kapukra fölakasztják, vagy bedobják a más portájára, ha szólok, azt mondják, semmi közöm hozzá, az övék. Ez rendben van, de csak akkor, ha megfelelő a tartás... annak is örülnék, ha valamilyen formában megbíznának az flyen dolgok elhárításával...”

A. I., Somsálybánya

„... K. F.-né felbujtására Sz. P. tizenöt éves tanuló a bejelentő lakásában tartott macskát ellopta, saját lakásában benzinnel leöntötte és elevenen elégette. Ugyanez Sz. P. a környék minden elérhető kisebb állatát,

macskát, madarat, békát, gyíkot, siklót elfog, elevenen megnyúz és eléget... Mérgezett húsgombócot adott a házfelügyelő kutyájának, a mérgezést dr. Komár Gyula, a II. ker. állatorvosa megállapította... Kیلőtte a szomszédban lakó idős asszony kecskéjének szemét. A kecskét, amely gazdájának fő táplálékát szolgáltatta, alig lehetett megmenteni..."

Sz. B.-né

Három tanú s. k. aláírása

„Kedves nénik és bácsik! Dunakeszi... cím alatt T. bácsi úgy veri a lovát, hogy nem lehet elnézni. A szegény ló keresi meg T. bácsi kenyerét, és nem kap érte még enni sem eleget. Sokszor annyira elveri a pacit, hogy folyik a hátából és a hasáról a vér. Kérem a néniket és a bácsikat, hogy legyenek a lovacska segítségére..."

K. K. és Z., Dunakeszi

„... kérem az egyesület nevében megbízólevelet küldeni, mert itt az Üllői út 120. sz. házban mérgezik a macskákat, kiforrázzák a szemüket, összerugdossák, kínozzák őket... Sok-sok kutyát mentettem már meg a körzetben, és helyeztem el jó helyekre..."

S. S. J.-né, Budapest, Üllői út 120.

„... a gyerekek szabadon üldözik, kínozzák a galambokat, nem figyelmezteti őket senki. Annál jobban rászólnak arra, aki eteti a madarakat, engem is jó néhányszor zaklattak már. Kérem, van-e rendelet, amely tiltja a parkokban a madarak etetését?"

B. I., Budapest

„... egy kutya szinte hihetetlen sorsa miatt keresem fel az egyesületet. Mellékesen közlöm, hogy hivatásos vadász vagyok, nem éppen túl érzékeny, de a tényállás mélységesen megrendített.

... Kajászó község dögkútjába február hónapban bedobtak egy kutyát. A kutya azóta él, és éjszakánként kiugat a kútból, a vízhiány miatt is csonttá és bőrre van soványodva. A közelmúltban egy asszony egy kanna vizet eresztett le neki, a kutya kiitta, és a műanyag kannát is felfalta. El lehet képzelni szörnyű sorsát. Vadász kollégám már agyon akarta lőni, de csak egyszer sikerült meglátnia, ugyanis a kútban nincs téglázás, csak a föld a fala, s a kutya az oldalába egy barlangot ásott, így védekezik az emberi gonoszság ellen. A jelenlegi helyzetéből ki lehetne menteni a következő felszereléssel: egy nyolcméteres létra, oxigénpalack, vagy gázálc, hogy aki lemegy, el ne kábuljon a bűztől, s valami vastag ruha, hogy az elvadult kutya kárt ne tegyen benne... a mentési akciónak én is szívesen tagja lennék... az állat már megérdemelne a rengeteg szenvedés után egy kis jobb sorsot. Kérem válaszukat...”

A. F., Vál

Vonjam le mindebből azt a következtetést, hogy az emberiség nem pártolja az állatokat? S ezzel párhuzamosan abból a tényből, hogy tolvajok, sikkasztók és gyilkosok is élnek közöttünk, azt a másikat, hogy az emberiség nem a meglopottak károsultak, meggyilkoltak pártján van? Bizakodóbb vagyok: épp az a számtalan bejelentés, melyeknek szerzői időt, fáradságot, postaköltséget, a teljes névaláírással bizonyító tanúk összegyűjtését vállalták, a nagy többség tisztessége mellett látszik tanúskodni. S különösképp, ha tekintetbe vesszük, hogy az állatvédő egyesü-

let megalakulásáról rövid fennállása óta még csak kevesen szerezhettek tudomást az országban.

Az egyesületnek eddig hétszáz tagja van, ezek közül kétszáz tanuló és diák. Vidéki iskolák igazgatói, pesti tanárok (araki ált. isk., farkaslyuki napközi otthon, albertfalvai ált. isk., túrkevei ált. isk. stb.) is jelen[t]keztek, és feladatot kértek gyerekeik számára. De hétszáz tag édeskevés az elvégzendő feladathoz, a tízszeresére, hússzorosára volna szükség, hogy ne csak írott malasztal éljünk. Irodát fenntartani akár a legtakarékosabb adminisztrációval, menhelyeket a szükséges ápolószeméllyel, az állatok eltartásáról gondoskodni, a bejelentések elintézéséeként a szakadatlan utánajárások, levelezések, noha a munka kilencven százaléka önzetlenül, ingyenesen végeztetik, de mindez mégis pénzbe kerül. Teljesen ingyen csak az anyatej van. Azt remélem, hogy a magyar társadalom a folytatásban beváltja azt, amit a kezdettel ígért.

1967